

Studiedag - 22 juni 2022
(On)vrijwillig deeltijds werk?

Le sens du partage

Deeltijds werk: naar een gelijke verdeling

Dominique De Vos

Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen

Waarom deeltijds werk?

- Exponentiële toename van "crisis"-deeltijdwerkers sinds de jaren '80
- Verschillen: 44% van de vrouwen en 11,5% van de mannen werkt deeltijds
- Totaal: 39% vrouwen
- Atypische arbeidsomstandigheden die niet verenigbaar zijn met een gezins- en sociaal leven
- Feitelijke en potentiële indirecte discriminaties

Waarom enquêtes in België?

- "Op het terrein gaan" mbt arbeidsomstandigheden in bedrijven
 - Contextualiseren van persoonlijke situaties
 - Controle van academische en politieke verklaringen
 - Objectiveren van de redenen voor deeltijdwerk
- Kwantitatieve EN kwalitatieve enquête (getuigenissen)

Methodologie

- Keuze voor 4 sectoren op basis van de graad van vervrouwelijking en van deeltijds werk
 - Handel
 - Schoonmaaksector
 - Gezondheidszorg, woonzorgcentra:
 - Bank- en verzekeringswezen (controlesector)
- Opstellen van een vragenlijst, geldig voor de 4 sectoren
- Participatieve aanpak: focusgroepen met werknemers uit de 4 sectoren
- Op papier en online
- Steun van de vakbonden

SECTOREN

SECTOR	TOTAAL AIGEMEEN Nace 2018	% VROUWEN AANWEZIG	% TOTAAL DEELTIJDS	% MANNEN	% VROUWEN
Handel	428,872	52 %	35 %	15 %	54 %
Schoonmaak	127,781	85 %	82 %	6, 5 %	75 %
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	509.980	80 %	59 %	29%	67%
Banken en verzekeringen	122.850	53 %	28 %	11 %	42 %
HORECA	107.0763	48 %	55	44%	65 %

Vragenlijst

- profiel van mannelijke en vrouwelijke respondenten (leeftijd, opleiding, gezin, bronnen van inkomsten)
- positie in het bedrijf (contract-status-functie-...)
- organisatie van de arbeidstijd in de onderneming (duur, uren, ritme, intensiteit, enz.)
- redenen om deeltijds te werken
- vrije opmerkingen en suggesties
- controlevragen
- anonimiteit

Antwoorden

- 1.106 antwoorden waarvan
 - 472 uit de handel
 - 210 uit de woonzorgcentra
 - 348 uit de financiële sector
- meerderheid vrouwen
- te weinig antwoorden uit de schoonmaaksector om verwerkt te kunnen worden
- duidelijke verschillen tussen sectoren en ook punten van convergentie
 - **Trendindicatoren ...**

Focus op de handel en de woonzorgcentra

Deeltijds werk is **GENDERGERELATEERD**

- Handel: 68% van de vrouwen werkt deeltijds, tussen 20 en 32 uur/week
- Woonzorgcentra: 67% van de vrouwen werkt deeltijds, gemiddeld 19 uur/week
 - nood aan een tweede baan

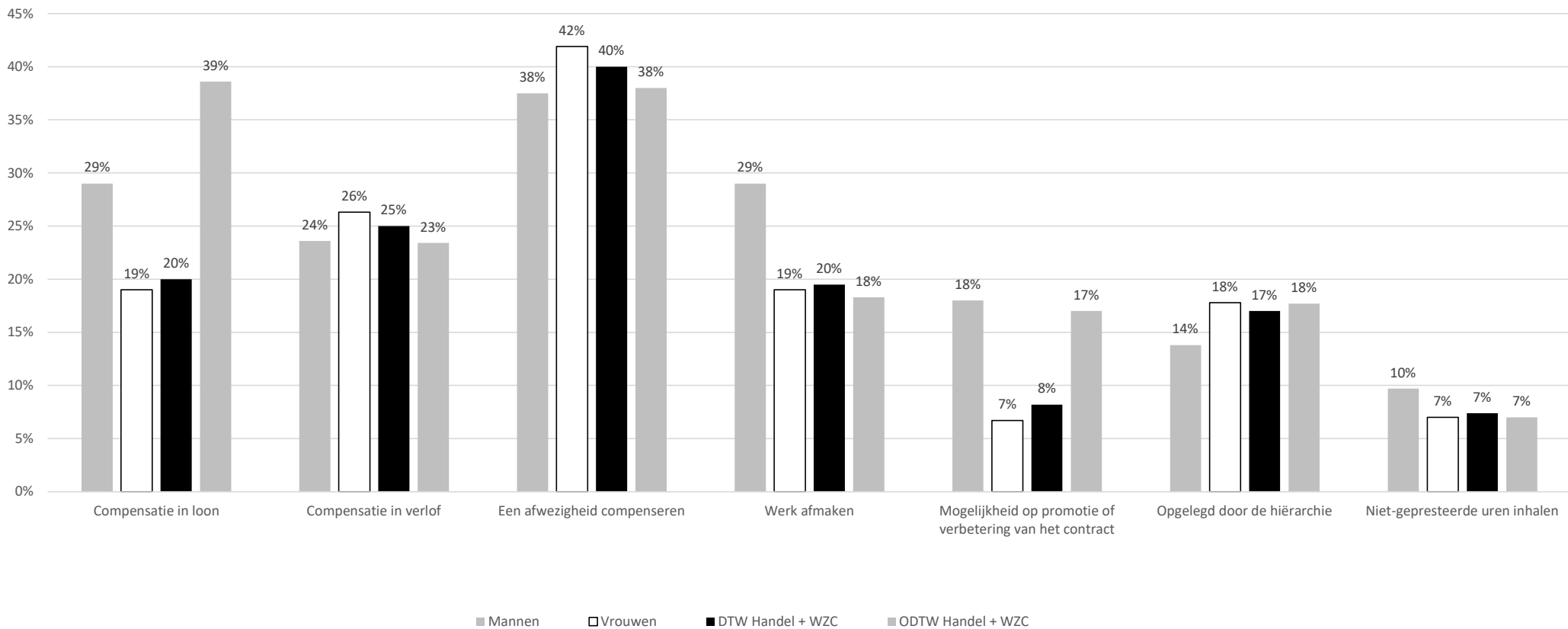
Focus op de handel en de woonzorgcentra

- **...en STRUCTUREEL :**
- 80 en 90% heeft altijd deeltijds gewerkt
- Meer dan 3/4 van de respondenten die het einde van hun loopbaan naderen, hebben altijd deeltijds gewerkt in het bedrijf
- 3/4 van de respondenten zegt dat er geen voltijds werk beschikbaar is in het bedrijf of dat het te moeilijk is om dat te krijgen

Onvrijwillig deeltijds werk?

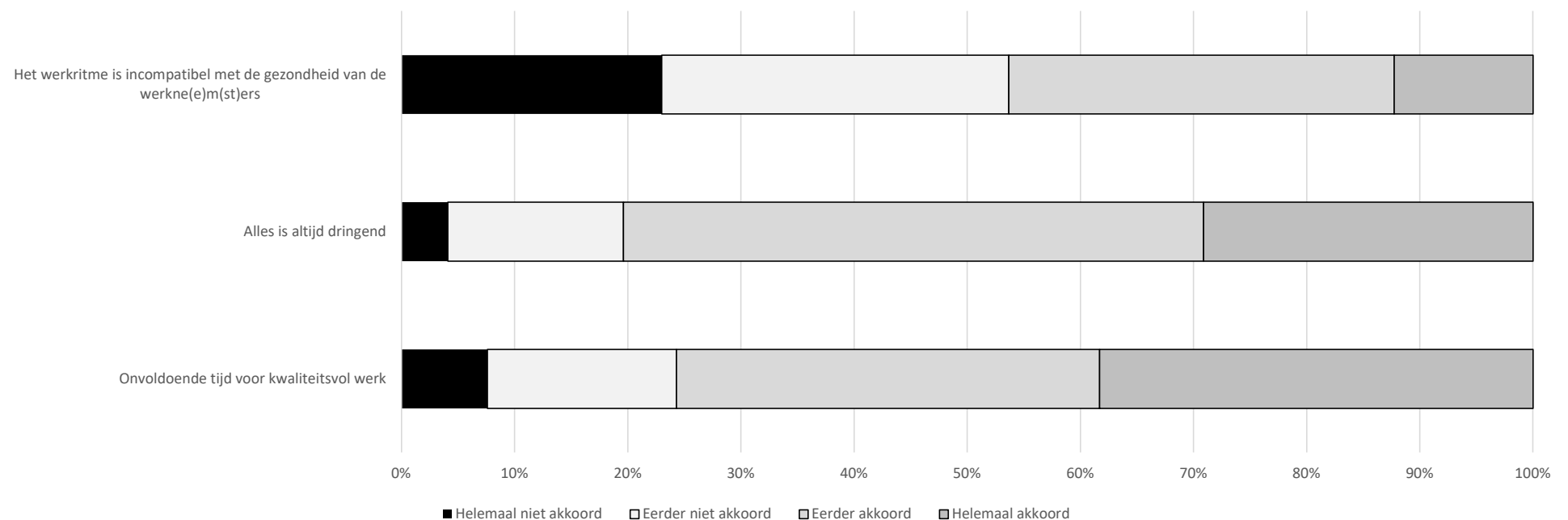
- **Zou graag voltijds willen werken:** handel (35%); woonzorgcentra (45%)
→ DTW is waarschijnlijk onvrijwillig (ODTW)
- In deze groep verricht 80% **bijkomende uren** en 45% doet dat regelmatig of bijna altijd (30% voor de vrouwen en 45% voor de mannen) →
aanpassingsvariabele
- In welke omstandigheden?
 - Om een afwezigheid te compenseren
 - Voor meer loon
 - Om het werk af te maken (! Financiële sector)
 - Opgelegd door de hiërarchie
 - Compenseren met verlof (evenwicht werk/privéleven)

Redenen van bijkomene uren (geslacht en ODTW)

Flexibiliteit en intensiteit van het werk

- Flexibilisering van het werk leidt tot intensivering van het werk
- De werklust maakt het fysiek onmogelijk om voltijds te werken

Redenen voor deeltijds werk

- Gerelateerd aan de organisatie van het werk:
handel: 40% en woonzorgcentra: 36%
 - Gerelateerd aan de privésfeer (kinderen, afhankelijke personen, gezondheid):
handel: 23% en woonzorgcentra: 13%
- ©! Enkelvoudige en meervoudige antwoorden → **redenen overlappen**
- Redenen die een vermeerdering van de arbeidsduur in de weg staan:
 - weigering van de hiërarchie,
 - om economische redenen van de onderneming (aanhangel bij het contract; flexibiliteit, variabiliteit)
 - + zwaarte van het werk in de *woonzorgcentra* (globale werklast en variabele werktijden)

Combinatie werk en privéleven?

- **Variabele uurroosters**
 - woonzorgcentra: 85 %
 - handel: 95%
- **Voorsoepelheid - voorafgaande verwittiging**
 - Woonzorgcentra: max. 1 week van tevoren (64%)
 - Handel: 3 weken van tevoren (50%)
 - Op het laatste moment: handel (31%); woonzorgcentra (27%)
- Geen verschil in uurroosters naargelang gezinssituatie en aanwezigheid van kinderen

Kernpunten

- Het werkaanbod is structureel deeltijds
- Het onvrijwillige karakter van DTW wordt grotendeels verklaard door de organisatie van het werk
- De afweging tussen de met elkaar verweven verplichtingen van het privéleven en van het beroepsleven (flexibiliteit - zwaarte), waardoor het moeilijk is tot een eenduidige conclusie te komen
- De spontane getuigenissen onthullen pijnlijke situaties die veerkracht vergen van vrouwen

Bedankt voor uw aandacht

Domie.devos@outlook.com

